

DECIZIE

15 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ion Druță
Dumitru Mardari

examinînd recursul declarat de către Niculcea Ludmila, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Ludmilei Niculcea împotriva lui Ciubuc Valeriu, Ciubuc Aurica, Constantinova Svetlana, intervenient accesoriu Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni cu privire la declararea nulității actului juridic,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016 prin care a fost respinsă cererea Ludmilei Niculcea, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel depuse de către Niculcea Ludmila, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar,

c o n s t a t ă :

La 09 septembrie 2014, Niculcea Ludmila a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ciubuc Valeriu, Ciubuc Aurica, Constantinova Svetlana, intervenient accesoriu BC „Moldindconbank” SA cu privire la declararea nulității actului juridic.

În motivarea acțiunii a indicat că conform certificatului emis de OCT Chișinău la data de 30 iulie 2013, terenul cu nr. cadastral 0100512.150 și construcția cu nr. cadastral 0100512.150.01 situate în mun. Chișinău str. A. Xenopol 3, constituie proprietatea comună în devălmășie a pîrîților Ciubuc Aurica și Ciubuc Valeriu.

La data de 30 mai 2011, pîrîțul Ciubuc Valeriu a încheiat cu BC „Moldindconbank” SA contractul de credit nr. 178/11, avînd ca obiect suma de 3 300 000 lei.

Menționează reclamantul că în vederea garantării restituirii sumelor datorate, prin contractul de gaj nr. 9018 din 03 mai 2006, modificat prin acordul adițional nr. 07 nr. 4323 din 30 mai 2011, imobilele respective au fost ipotecate în favoarea BC „Moldindconbank” SA.

Afirmă că din motivul neîndeplinirii corespunzătoare a obligațiilor de rambursare a creditelor la 14 ianuarie 2013 pîrîții Ciubuc Aurica și Ciubuc Valeriu au încheiat cu BC „Moldindconbank” SA un acord de executare benevolă a dreptului de ipotecă, prin care au transmis imobilele ipotecate în posesia băncii pentru comercializarea și achitarea creditelor.

Sustine că în același timp, la data de 18 octombrie 2010 i-a împrumutat pârței Ciubuc Aurica suma de 30 000 euro pe un termen de până la 23 octombrie 2010, iar datorită faptului că Ciubuc Aurica nu și-a executat angajamentul de restituire a banilor, a fost nevoită în luna august anul 2013 să inițieze un proces judiciar.

Indică că prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, nr. 2-4919/13 din 05 august 2013 a fost aplicat sechestrul pe terenul cu nr. cadastral 0100512.150 și construcția cu nr. cadastral 0100512.150.01 situate în mun. Chișinău str. A. Xenopol 3.

Menționează că BC „Moldindconbank” SA a ignorat interdicția judiciară instituită în favoarea sa și fără careva înștiințări prealabile, acționând în numele și cu acordul proprietarilor Ciubuc Aurica și Ciubuc Valeriu a încheiat cu pârța Constantinova Svetlana contractul de vânzare-cumpărare nr. 11599 din 22 noiembrie 2013, care are ca obiect imobilele sechestrate.

La fel, a specificat că OCT Chișinău a refuzat înregistrarea acestui contract din cauza sechestrului aplicat prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 05 august 2013.

În același timp, menționează că Constantinov Svetlana s-a adresat în mod separat Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău cu o cerere privind ridicarea sechestrului, iar prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău nr. 2-6897/2014 din 25 martie 2014, cererea reclamantei Constantinova Svetlana a fost admisă și a fost ridicat sechestrul instituit în favoarea sa.

Relevă că Constantinov Svetlana, BC „Moldindconbank” SA și Ciubuc Aurica au cunoscut despre interdicția instituită în favoarea sa, însă nu i-au comunicat nici ei, și nici instanței care a aplicat sechestrul judiciar despre intenția de a purcede la comercializarea bunurilor ipotecate, prin care au lipsit-o de posibilitatea urmării eventualului surplus obținut de debitorii Ciubuc Valeriu și Ciubuc Aurica după vânzarea imobilului și stingerea creanțelor bancare.

Solicită declararea nulității a contractului de vânzare-cumpărare nr. 11599 din data de 22 noiembrie 2013, încheiat între BC „Moldindconbank” SA, care a acționat în numele proprietarilor Ciubuc Valeriu și Ciubuc Aurica în calitate de vânzător și Constantinov Svetlana în calitate de cumpărător.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 08 decembrie 2015, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 05 ianuarie 2016, Niculcea Ludmila, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 08 decembrie 2015, solicitând instanței admiterea apelului, menționând totodată, că cererea de apel motivată va fi depusă după recepționarea hotărârii integrale.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2016, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de Niculcea Ludmila, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar, fiindu-i comunicat despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 18 750 lei, fiindu-i acordat termen până la 01 aprilie 2016 pentru executarea indicațiilor expuse în respectiva încheiere.

La 15 martie 2016, Niculcea Ludmila, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar, a depus prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău o cerere privind scutirea de la plata taxei de stat și prelungirea termenului de procedură, invocând că este în imposibilitate de a achita taxa de stat pe motiv că activând în calitate de avocat, a înregistrat venituri limitate pe perioada anului 2015, fapt confirmat prin Declarația cu privire la impozitul pe venit pentru perioada fiscală 2015, concomitent susținând că la 11 martie 2016, a depus cereri la OCT Chișinău, Camera Înregistrării de Stat și

Direcția de Înregistrare a Transportului, cu scopul de a acumula probe care ar confirma că nu dispune de alte bunuri care pot fi valorificate pentru achitarea taxei de stat. Concomitent a solicitat examinarea cererii privind scutirea de la plata taxei de stat pentru o dată mai târzie decât termenul limită acordat pînă la 01 aprilie 2016, cu prelungirea acestuia pînă la data de 12 aprilie 2016, data stabilită nemijlocit pentru petrecerea ședinței de judecată.

La 12 aprilie 2016, Niculcea Ludmila, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar a depus cererea de apel motivat, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri prin care a admite acțiunea.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016 a fost respinsă cererea Ludmilei Niculcea, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel depuse de către Niculcea Ludmila, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar.

S-a prelungit pentru apelanta Niculcea Ludmila termenul pentru lichidarea neajunsurilor indicate în încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2016, și anume prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 18 750 lei pînă la 15 mai 2016, ora 12.00.

S-a explicat apelantei Niculcea Ludmila că în cazul în care nu va prezenta dovada achitării taxei de stat în mărime de 18 750 lei în termenul acordat pînă la 15 mai 2016, ora 12.00, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate actele va fi restituită fără examinare.

S-a stabilit pentru data de 07 iunie 2016, ora 10.30 ședința pentru soluționarea chestiunii cu privire la punerea pe rol a cererii de apel declarate de Niculcea Ludmila, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar.

La 26 aprilie 2016, Niculcea Ludmila, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar a declarat recurs nemotivat, iar la data de 13 iunie 2016 a declarat recurs motivat împotriva încheierii instanței de apel, solicitînd admiterea acestuia, casarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016, soluționarea problemei în fond cu dispunerea scutirii recurente de la plata taxei de stat la examinarea pricinii în ordine de apel.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea instanței de apel, considerînd nemotivată soluția instanței de apel în partea prin care nu s-a dat curs apelului declarat de Niculcea Ludmila, urmînd a fi casată și emisă o nouă decizie prin care să fie admisă solicitarea de scutire integrală de la plata taxei de stat pentru examinarea cererii de apel.

În acest sens susține că din declarația cu privire la impozit pe venit pentru perioada fiscală 2015, venitul obținut de Niculcea Ludmila, care activează în calitate de avocat este unul limitat și este în imposibilitate să plătească taxa de stat.

Menționează că la 11 martie 2016 a depus cereri la OCT Chișinău, la Camera Înregistrării de Stat și la Diecița de Înregistrare a Transportului cu scopul de a acumula probe că nu dispune de alte bunuri care pot fi valorificate pentru a plăti taxa de stat.

Susține că potrivit informației OCT Chișinău din 11 martie 2016 se atestă că are doar 39,4 % cotă-parte dintr-un teren situat în r-l Criuleni, comuna Hrușova.

La fel, menționează că conform informației furnizate de Camera Înregistrării de Stat la 14 martie 2016 și adeverința emisă de către Diecița de Înregistrare a Transportului la 23 martie 2016 se confirmă lipsa de surse care pot fi valorificate pentru a acoperi taxa de stat necesară la judecarea apelului.

Insistă că instanța de apel arbitrar a apreciat probele prezentate de recurenta în vederea scutirii de la plata taxei de stat, fiind în situația că nu-și poate face dreptate doar din cauza că nu dispune de mijloace financiare pentru a achita suma stabilită.

Argumentează că impedimentul creat cu taxa de stat este unul inadmisibil, or obligarea recurteii de a achita taxa de stat, atunci când este în imposibilitate de a face acest lucru, duce la refuzul accesului la justiție.

Consideră că soluția instanței de apel este neîntemeiată și nemotivată, îngrădind recurteii liberul acces la justiție, eroare care poate fi reparată doar prin casarea încheierii contestate și emiterea unei noi decizii de scutire integrală a acesteia de la plata taxei de stat.

La data de 14 iunie 2016, BC „Moldindconbank” SA a depus referința prin care a invocat că motivele recurentului din cererea de recurs nu-și găsesc confirmarea și nu pot pune la îndoială legalitatea încheierii contestate cu recurs, solicitând respingerea recursului și menținerea încheierii Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva încheierii instanței de apel din 12 aprilie 2016 la 26 aprilie 2016, în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

După cum se constată la caz, la 05 ianuarie 2016, Niculcea Ludmila, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar a depus cerere de apel împotriva hotărîrii Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 08 decembrie 2015, fără a achita taxa de stat pentru depunerea cererii de apel, în conformitate cu art. 364 alin. (1) CPC, care direct indică că cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărîre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 februarie 2016, nu a fost dat curs cererii de apel declarate de Niculcea Ludmila, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar, fiindu-i comunicat despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate și dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 18 750 lei, fiindu-i acordat termen pînă la 01 aprilie 2016 pentru executarea indicațiilor expuse în respectiva încheiere.

La 15 martie 2016, Niculcea Ludmila, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar, a depus prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău o cerere privind scutirea de la plata taxei de stat și prelungirea termenului de procedură, invocînd că este în imposibilitate de a achita taxa de stat pe motiv că activînd în calitate de avocat a înregistrat venituri limitate pe perioada anului 2015, fapt confirmat prin Declarația cu privire la impozitul pe venit pentru perioada fiscală 2015, concomitent susținînd că la

11 martie 2016, a depus cereri la OCT Chișinău, Camera Înregistrării de Stat și Direcția de Înregistrare a Transportului cu scopul de a acumula probe care ar confirma că nu dispune de alte bunuri care pot fi valorificate pentru achitarea taxei de stat. Concomitent a solicitat examinarea cererii privind scutirea de la plata taxei de stat pentru o dată mai târzie decât termenul limită acordat pînă la 01 aprilie 2016, cu prelungirea acestuia pînă la data de 12 aprilie 2016, data stabilită nemijlocit pentru petrecerea ședinței de judecată.

Drept urmare, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016 a fost respinsă cererea Ludmillei Niculcea, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel depuse de către Niculcea Ludmila, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar, s-a prelungit termenul pentru lichidarea neajunsurilor indicate în încheierea Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2016, și anume pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 18 750 lei pînă la 15 mai 2016, ora 12.00 și s-a explicat apelantei Niculcea Ludmila că în cazul în care nu va prezenta dovada achitării taxei de stat în mărime de 18 750 lei în termenul acordat pînă la 15 mai 2016, ora 12.00, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate actele va fi restituită fără examinare.

La adoptarea acestei soluții, instanța de apel și-a fundamentat concluziile pe dispozițiile art. 368 alin. (1) CPC care statuează expres că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și art. 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordînd apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În conformitate cu art. art. 364 alin. (1), 365 alin. (4) CPC, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărîre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii. La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxa.

Conform art. 84 CPC RM, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizînd pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărîrilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

În conformitate cu art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992, pentru cererile de apel împotriva hotărîrilor instanțelor judecătorești se achită 75 % din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau altei cereri, iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial – 75 % din taxa calculată din suma contestată.

Iar, dispozițiile art. 85 alin (4) CPC acordă dreptul judecătorului (instanței de judecată), să scutească persoana fizică sau juridică, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Prin prisma normei enunțate, instanța de recurs, statuează că concluzia instanței de apel, în sensul expus prin încheierea din 12 aprilie 2016, este întemeiată și legală, deoarece apelanta Niculcea Ludmila nu au prezentat probe incontestabile care ar confirma imposibilitatea achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel, la caz fiind în mărime de 18 750 lei.

De altfel, și argumentul invocat în recurs precum că, situația financiară precară face imposibilă achitarea taxei de stat la depunerea cererii de apel, nu poate fi reținut de instanța de recurs, deoarece în confirmarea acestei susțineri apelantul nu a prezentat

probe concludente care ar demonstra situația materială precară și care ar permite aplicarea prevederilor art. 85 alin. (4) CPC.

Iar însuși faptul că în conținutul cereri de scutire de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel Niculcea Ludmila a făcut referire la Declarația cu privire la impozitul pe venit pentru perioada fiscală 2015, precum că venitul obținut din activitatea sa de avocat este unul limitat, atrăgându-se atenția la toate circumstanțele invocate în prima instanță în susținerea cererii cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, nu confirmă situația materială dificilă a acesteia.

În acest sens, instanța de recurs reține că declarația cu privire la impozitul pe venit pentru perioada fiscală 2015 și cererile adresate Direcției Înregistrare a Transportului și Calificarea Conducătorilor Auto și Camera Înregistrării de Stat în confirmarea pretensei imposibilități de achitare a taxei de stat, nu denotă cert și incontestabil faptul că recurenta Niculcea Ludmila este în imposibilitate de a achita taxa de stat în cuantumul stabilit de instanța de apel, or recurenta întru prezentarea unui tablou clar, obiectiv și incontestabil al argumentelor sale invocate în cererea de scutire de la plata taxei de stat, urma să prezinte înscrisuri ce ar confirma în ansamblu, sub toate aspectele pretinsa sa incapacitate de plată a sumei cu titlu de taxă de stat la depunerea cererii de apel.

Mai mult ca atât, instanța de recurs notează că temeiul nașterii prezentului raport juridic litigios îl constituie faptul transmiterii cu împrumut de către recurenta Niculcea Ludmila a sumei de 30 000 euro, iar disponibilitatea de a acorda cu împrumut a unei astfel de sume denotă încă odată în plus corectitudinea respingerii cererii de scutire de la plata taxei de stat de către instanța de apel.

În consecință, argumentele invocate de recurenta nu atestă imposibilitatea de plată a taxei de stat și nu constituie temei justificativ de scutire de la plata acesteia.

În acest context Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a menționa și faptul că în situația din speță, prin concluzia instanței de apel de a nu da curs cererii de apel, nu se încalcă dreptul recurentului privind liberul acces la justiție, prevăzut atât de legislația internă cât și de internațională.

Or, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, prin practica sa constantă de nenumărate ori a precizat faptul că dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut (*cauza Golder v. the United Kingdom §-36 din 21 februarie 1975*), ci unul care poate implica anumite limitări din partea statelor contractante, în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indivizilor (*Ashimgdane vs United Kingdom 28 mai 1985*).

Însă limitările sunt în concordanță cu art. 6 parag. 1 CEDO, decît dacă acestea urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit. (*cauza Bellet vs France §-31, Garcia Manibardo vs Spain §-44*).

Astfel, la caz Colegiul reține că în situația din speță limitările instituite de legiuitor privind necesitatea achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel corespunde cerințelor prevăzute de art. 6 parag. 1 CEDO privind dreptul de acces la un tribunal și corespunde cerințelor instituite de CEDO prin jurisprudența sa:

- *cerința privind scopul legitim al limitării* – este îndeplinită, avînd în vedere că întindere acestor taxe este stabilită sub forma unui procent din valoarea aflată în litigiu și fiind instituit un plafon maxim de care nu poate trece mărimea taxei de stat chiar dacă valoarea acțiunii este mai mare, iar CEDO a confirmat că aceste taxe privesc

buna administrare a justiției și vizează atât descurajarea justițiabililor în formularea unor cereri, abuzive cât și asigurarea de fonduri pentru funcționarea justiției. (*cauza Weissman și alții împotriva României §-35, Tolstoy Miloslavsky v. the United Kingdom §-61*)

- *raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit*, pentru a stabili dacă este respectat acest raport rezonabil între impunerea plății taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată și scopul legitim urmărit privind buna administrare a justiției, descurajarea justițiabililor în formularea unor cereri, abuzive cât și asigurarea de fonduri pentru funcționarea justiției urmează să cercetăm următorii factori și anume - *cuantumul sumei ce trebuie plătit de reclamant raportat la veniturile sale.*

În consecința, se va remarca și faptul că *cuantumul taxei de stat, stabilit spre achitare de apelant la depunerea cererii de apel, nu depășește limitele stabilite de lege.*

Față de cele ce preced, se constată că toate criticile formulate în recurs sunt nejustificate, ca urmare Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Niculcea Ludmila, reprezentată de avocatul Niculcea Edgar.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 aprilie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Ludmilei Niculcea împotriva lui Ciubuc Valeriu, Ciubuc Aurica, Constantinova Svetlana, intervenient accesoriu Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni cu privire la declararea nulității actului juridic.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Ion Druță

Dumitru Mardari